

Bretska kjarn-orkuhóttanin

Í FARNU viku varð sera týðningar-mikil og áhugaverd ráðstevna um havdálking hildin í Keypmannahavn. Á hesi ráðstevnu vóru umboð fyri nógv lond, teirra millum eisini Føroyar.

TAD er greitt, at spurningurin um dálking av havinum, eigur at hava okkara størsta áhuga. Tað er skylda okkara mótvegis komandi ættarliðum, sum skulu lívbjarga sær á hesum klettum, at tryggja, at havið verður ikki dálkað.

EITT er so tað, sum vit sjálvi kunnu gera fyri at varðveita eitt reint havumhvørvi. Hóast tað kanska ikki telur so nógv í samlaðu myndini, so eiga vit at vera reinfør í øllum lutum. Her verður ikki minst hugsað um alt tað, sum vit lata út í áir og firðir. Tað er og verður okkara ábyrgd aleina at fyrirbygja dálking við egnu strendur okkara.

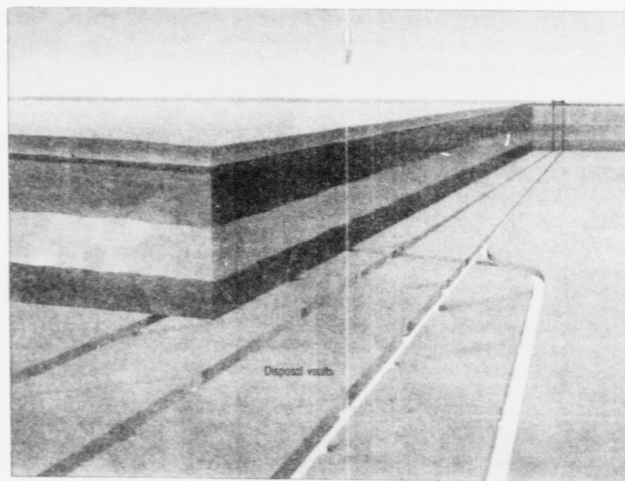
MEN hóast vit ikki hava nógva ávirkan á møguliga dálking uttani frá, so er tað eisini okkara skylda at vera vakn og gera vart við okkum á hesum øki. Her verður m.a. hugsað um dálkingarhóttanina frá eitt nú kjarnorkuverkum í okkara grannalondum. Men serliga eigur her at verða fylgt væl við teimum ætlanum, sum eru at burturbeina kjarnorkuburturkast við strendur Skotlands ella við Rock All, sum eisini hevur verið framtíð í fjølmiðlunum.

TAD fer altíð at vera ein spurningur um, hvat vit, so fáment vit nú eru, kunnu gera. Hvarjar møguleikar hava vit í heila tikið at sannføra bretar um, at ætlanir teirra at goyma sítt kjarnorkuburturkast við strendur Skotlands, kunnu hóttu livsgrundarlag okkara! Tað, vit kunnu gera, er at gera vart við støðu okkara í Atlantshavinum. At gera hetta í fjølmiðlunum og sum nú eisni á ráðstevnum, sum henni í Keypmannahavn. Tað kann ikki sigast nóg ofta, at Føroyar meta ætlanir hjá bretum at goyma sítt kjarnorkuburturkast á havbotninum nærhendis Føroyum, sum eina sera sera álvarsliga hóttan móti okkum her búgva. Landsstýri og lögting eiga aftur og aftur at taka henda spurningin fram í orðaskiftinum og lata bretar vita, at vit rætt og slætt ikki kunnu góðtaka slíkar ætlanir.

International conference om havforurening 16.-18. oktober 1989 København

Soleiðis myndar felagið, sum er biðt um at kanna møguleikan fyri at goyma kjarnorkuburturkast undir havbotninum, sær, at ein rørlæingsskipan undir havbotninum við Skotland skal siggja út.

SPURNINGURIN er so mikið álvarsigur, at hann átti at verið tikin fram allastaðni, har vit eru før fyri tí. Hann átti at verið tikin upp í stórum forum, t.d. ST, sum ein mál, ið er við at hótta og týna alt lív í Norðuratlantshavi. Hvarjar avleiðingar, ein leki frá eini kjarnorkugoymslu við Rock All kann hava við sær, eiga øll at verða greið yvir.

EIN annars fyri okkum týðandi spurningur eru teir mongu kjarnorkuriknu kavbátarnir, sum sigla um okkara leiðir. Bæði sovjetiskir og amerikanskir. Tað hevur verið tosað um at gera Norðurlond til eitt kjarnorkuvápnafritt øki, men spurningurin er, um hetta kann gerast veruleiki. Tó eiga vit at streingja á, soleiðis at øki við Føroya onkursvegna sleppa undan nógvum kavbátavirksemi. Neyvan nokur tjóð er so bundin av tí, sum livir í havinum, sum tann føroyska. Hesa sannroynd mugu vit gera grannar okkara fyri vestan og eystan varugar við. Tað má og skal tí vera føroyskur politikkur, at vit vilja ikki hava vitjan av fremmandum krigsskipum, sum eru útgjørð við kjarnorkuvápn, tað verið seg undir sjónum ella oman á.

Á RÁÐSTEVNUNI um havdálking í Damark hevði formaðurin í umhvørvisnevndini hjá lögtinginum eisini orðið. Essa Arge vísti á, at í dag er havið kring Føroyar reint, men vit mugu bera so í bandi, at onnur lond ikki fara at koyra sítt burturkast í havið um okkara leiðir fyri harvið at reinsa umhvørvi heima hjá sær sjálvum. Hann vónaði, at Norðurlond fara at leggja meiri dent á umhvørvisspurningin. Og í hesum føri fara Føroyar at gera vart við seg, segði hann. Essa Arge nevndi ætlanina at goyma kjarnorkuburturkast við Rock All sum eina ta størstu hóttanina móti Føroyum.

ANNARS komu stevnuluttakararnir ásamt um fleiri týðandi spurningar. Eitt nú at tað er dálkarin, sum skal gjalda, tá dálking verður staðfest. Vestanlondini vístu seg eisini at standa meira saman í dálkingarspurninginum sum heild. Tað hevur stóran týðning, at øll lond kenna meðábyrgd — vísa solidaritet — geva dálkingini fremsta prioritet.

jamü